

Tilburg University

Voor een dynamische, kritische en constructieve criminologie

Fijnaut, C.J.C.F.

Published in:
Paradigma

Publication date:
1984

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Fijnaut, C. J. C. F. (1984). Voor een dynamische, kritische en constructieve criminologie. *Paradigma*, 2(1), 6-7.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Voor een dynamische, kritische en constructieve criminologie

Wanneer men zich verdiept in de beoefening van de criminologie op het einde van de 19de eeuw, dan wordt men bij lezing van de toenmalige literatuur onherroepelijk getroffen door tenminste 3 dingen:

- de dynamische wijze waarop de grondleggers deze 'nieuwe' wetenschap in de vorm van handboeken enz. gestalte wisten te geven;
- de kritische manier waarop zij onderling over hun leerstellingen en hun onderzoeken discussieerden;
- de (re-)constructieve geest die hun geschriften naar de samenleving en naar de strafrechtsbedeling toe uitademden.

Wie de tegenwoordige criminologie in ogen-schouw neemt, komt maar al te gemakkelijk tot tegengestelde bevindingen. Dynamiek, élan, tot uitdrukking gebracht in systematische studies, vallen nauwelijks te bespeuren. Discussies waarin andermans opvattingen en onderzoeken tot op het bot worden uitgebeend, zijn hoogst zeldzaam. Concrete ideeën, programma's om de strafrechtsbedeling en haar belerende instellingen te hervormen, worden eigenlijk niet verzonnen.

Deze situatie kwam zeer scherp aan het licht op het congres van de Internationale Vereniging voor Criminologie dat in september 1983 plaatsvond te Wenen. In een gezellige sfeer werden door de bekende mensen in eigen kring, voor eigen volk, de bekende nummers opgevoerd, natuurlijk met succes. Het feit dat het congres plaatsvond in de tot sprookjespaleis omgetoverde Hofburg, is - zeker onbedoeld, maar niettemin - al even tekenend voor de huidige toestand: de criminologie had zich teruggetrokken uit de 'echte' wereld.

Hoe een dergelijke, soms protserige, lethargie te doorbreken? Niet (alleen) door politiek activisme naar mijn mening. Maar waardoor dan wel? Ik zie zo direct (nog) 4 andere manieren.

Ten eerste is het aangewezen om een historische criminologie tot ontwikkeling te brengen, waarin enerzijds de geschiedenis van de criminologie en anderzijds de geschiedenis van misdaad en misdaadbestrij-

ding worden uitgediept. Van de bestudering van het bronnengebied van een wetenschap kan een geweldige impuls uitgaan naar de tegenwoordige en toekomstige beoefening ervan. Niet alleen verschaft bloedlegging van zulk gebied zelfvertrouwen in de eigen onderneming, maar zij levert ook de zelfkennis op, die zo bevorderlijk is voor een doordachte wetenschapsbeoefening. De schamele manier waarop in de meeste inleidingen, leerboeken etc. de 'historische criminologie' wordt behandeld, spreekt boekdelen over de weinig florissante toestand waarin de discipline verkeert.

Ten tweede valt er veel te zeggen voor het opmaken van kritische balansen van wat er in de voorbije 2 à 3 decennia aan ideeën werd gespuid en aan empirisch onderzoek werd gewrocht. Dergelijke oefeningen in synthese zullen leiden tot verwijdering van de humbug die werd geproduceerd, en tot schifting van wat belangrijk en onbelangrijk is (geweest). Anderzijds zullen zij de criminologie opnieuw de nodige 'body' geven, en daar dus een basis verschaffen die nodig is voor de oriëntatie van onderzoek en reflectie.

Op de derde plaats moet het toekomstdenken zelf in de criminologie worden gestimuleerd. Naar wat voor samenleving groeien we toe? Hoe zullen in die samenleving de vraagstukken van misdaad en misdaadbestrijding eruit zien? En -dat is dan de eigenlijke uitdaging- welke implicaties resulteren uit zulke toekomstverkenning voor deze discipline? In welke richtingen dient zij zich inhoudelijk te ontplooiën? Wat kan zij in de toekomst maatschappelijk nog (gaan) betekenen?

Ten vierde zou het zinvol zijn om systematisch na te gaan hoe andere, aanverwante disciplines er op dit ogenblik voorstaan. Laten we de balansen van de criminologie eens leggen naast die van andere -logieën! Welke sprongen zullen deze in het duister van de toekomst wagen? Naar mijn overtuiging zijn dergelijke vergelijkingen voor een 'totaalwetenschap' als de criminologie van vitaal belang. Net als op het einde

van de 19de eeuw zullen zij de criminologie nieuw leven inblazen, haar de broodnodige zuurstof toedienen.

Ik besef maar al te goed, dat de uitvoering van dit programma zeker bij de huidige stand van de wetenschappelijke zaken voor één of twee mensen onbegonnen werk is. Zo'n programma kan nog slechts worden gerealiseerd door projectgroepen die via een linking-pin-system worden samengehouden. Maar zulke grootschalige aanpak van een dergelijk programma is om meerdere redenen wél de moeite waard.

Zo zal kunnen worden bereikt dat de criminologie niet alleen weer een levendige wetenschap wordt, maar ook een wetenschap die in het maatschappelijke leven telt. Het eerste is erg waardevol want dan wordt de criminologie opnieuw een wetenschap die velen uitermate zal weten te boeien. Het tweede is zeer belangrijk omdat dan het beleid en de praktijk weer kunnen rekenen op een intellectuele tegenmacht die echt iets te bieden heeft.

dr. Cyrille Fijnaut